

הבא למצוץ סוכריה ומברך עליה מאימתי יכול לדבר

לאחר המציצה ובליעת הטעם מותר לדבר והמדבר קודם לכן לאחר שכבר הכניס ולעס אפשר שאין למחות בידו מאחר שיש פוסקים דס"ל כן.

מקורות:

נחלקו הפוסקים בכל אכילה מאימתי יכול לדבר, ורוב הפוסקים נקטו דמשעת בליעה (מג"א סי' קסז בשם של"ה שער האותיות דף נה ע"א, א"ר שם סק"ז בשם ברכת אברהם דף קעד, שוע"ר שם ס"ט), אבל יש מהפוסקים שנקטו דמשעה

שהכניס המאכל לפיו יכול לברך (מור וקציעה שם, הלק"ט ח"ב סי' לג) ודחו הראיה מדין טעימה דא"כ גם אחר שבלע קצת כל שלא בלע כזית או רביעית דינו טעימה לחלק מהפוסקים (ובאמת עי' דגמ"ר סי' קסז מש"כ שם, אבל גם לדידיה אינו אומר שפטור מן הברכה על פחות מכזית שאכל ודיבר ושהפחות מכזית הזה היה יכול לאכול בלא ברכה, וע"ע במשנ"ב סי' קסז סקל"ה כתב דטוב שיאכל כזית קודם שמדבר בשם מחה"ש).

ועכ"פ להלכה חיישי' לדברי רוב הפוסקים דאסור לדבר קודם הבליעה, והמשנ"ב בסי' קסז שם הביא שיש דעות בזה אם לעס ולא בלע ודיבר אם צריך לחזור ולברך ומשמעותו שנוטה יותר דעיקר הדין שצריך לחזור ולברך ועכ"פ לכתחילה נקט שבודאי אין לדבר קודם שיבלע עכ"פ קצת, ועי' מש"כ במשנ"ב סי' רי.

ויש להעיר עוד בגוף דברי הפוסקים שהתירו לדבר אחר שמכניס המאכל בפיהם ונימוקם עמהם דגם להסוברים שאין ברכה בטעימה בבליעה מ"מ לאחר בליעה יכול לדבר, לכאורה יש לדחות טענה זו דהרי טעם המתירים טעימה קטנה בלא בליעה בלא ברכה הוא רק משום שאין מכוון להנאת אכילה כלל אלא לתקן המאכל (עי' סי' רי משנ"ב סקי"ג) אבל אם מכוון להנאת אכילה הדר דינא שאין כאן דין טעימה כלל אלא אכילה גמורה לכו"ע (ראה שם סקי"ט בשם החי"א כלל מט ס"ה).

ואפי' בטועם תבשיל ברביעית או בכזית שלא להנאת אכילה אם נימא דאחר בליעת כל דהוא יכול לדבר יש לומר משום דסו"ס כיון שאוכל שיעור חשוב לא חשיב טעמה ומצטרף הכל לשיעור אכילה חשובה כבר מתחילת בליעתו (ע"ע סקי"ד ובה"ל ד"ה עד לענין טעימה קצת מהרבה קדירות ועכ"פ מקדירה אחת ודאי חשיב אכילה מתחילתו כשאוכל כשיעור וע"ע שם עוד בדעת המג"א סק"ו אם אזלי' בתר מחשבתו).

אולם בסוכריה יש מקום לומר דאחר שבלע מקצת מן המתיקות של הסוכר כבר

הו"ל כבלע מן המאכל כיון שהמתיקות באה מתוך הסוכריה, והנה יש לציין דמצינו מעין זה בפוסקים דהמוצץ פרי צריך לברך [גליון רע"א סי' רב ס"ח בשם הפר"ח בספרו מים חיים סי' ז וכה"ח ס"ק סג בשם החסל"א], אבל כאן הענין שונה משום שכאן אינו ניכר מה שמוצץ, והסוכריה נשארה אותו הדבר, ואין נוזלים בסוכריה מעיקרא שהי' אפשר למוצצם, ואינו בולע אלא הרוק שקיבל טעם מהסוכריה, אבל יש לומר דמאחר שמוצץ ובולע אינו בכלל היתר טעימה אף שאינו ניכר מה שבולע, וממילא יכול להקל לדבר אחר בליעה זו.

והנה ברמ"א הל' תענית סי' תקסז ס"ג כתב דמותר ללעוס בשמים ללחלח גרונו ולפלוט בשאר תעניות מלבד יוה"כ (והמשנ"ב בשם האחרונים העירו דלדידן אסור בכל תענית ציבור) ולא נחית הרמ"א לענין הרוק עצמו היוצא מהם אם מותר או לא (ועי"ש במשנ"ב ומג"א לענין לבלוע סתם רוק).

והמשנ"ב בסי' רי ס"ב בביאור הדעות דטעימה ג"כ הביא החילוקים בין טועם ופולט לטום ובולע אבל לא נחית שם המשנ"ב לבאר מה דין במוצץ ובולע הרוק בלבד.

ובסי' רב סט"ו ומשנ"ב סקע"ו מוכח כהמנהג שמיד אחר בליעת מציצת הסוכריה חשיב כאכילה לענין ברכה, וז"ל המשנ"ב שם, דהא הקנה בעצמו הוא עץ בעלמא וא"א לאוכלו אלא שיש בו מתיקות וא"כ לא עדיף המוצץ את המתיקות מהעץ מאלו סחט את הזיעה הזאת ושתאו. וכתב בח"א דה"ה הלועס שורש שקורין לאקעריץ ג"כ אין מברך אלא שהכל דגם הוא עץ בעלמא אלא שיש בו טעם מתוק ע"כ.

וע"ע לשונות בבה"ל שם שכתב ובאמת בארץ מצרים ששם גדלים אותם הקנים נמכרים לאלפים למצוץ אותם בפה וא"כ אין עיקרם דוקא לסוחטם ולעשות מזה צוקער ולהכי אף שסחטם לא עדיפי משאר מי פירות שאינם אלא זיעה וכו' משא"כ בזה שא"א לאוכלו אלא למצוץ את הטעם המתוק ובכי האי גוונא לא מצינו בש"ס דליבריך ע"ז ברכת הפרי וזהו כונת הרמב"ם שכתב שאין זה נקרא פרי וכו', עי"ש

שהזכיר כמה דעות בזה בברכתו אם חשיב כעיקר פרי או לא, אבל זה ברור שם שיש ברכה לדבר שמוצאים אותו ואוכלים רק המציצה אף בדבר שאינו לח כפרי שיש בו ליחה ומיץ, ועכ"פ כל הנידון שם מה חשיב עיקר לענין איזו ברכה לברך אבל ברכה ודאי איכא.

ועל כן יש לקיים המנהג שאחר שמוצץ ובולע יכול לדבר.

